

ספר
שערי תשובה

להחסיד השלם רבינו יונה זצ"ל

עם עיונים
יושב בשער

מאת

מרדכי בלאאמו"ר הרה"ג ר' זאב שליט"א עגערט

אלול תש"פ לפ"ק

השער הראשון

באור התשובה ועקריתה

א. מן הטובות אשר היטיב השם יתברך עם ברואי, פי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם ולנוס מפח פשעיהם, לחשוף נפשם מני שחת ולהשיב מעליהם אפו, (א) ולמדם והזהירם לשוב אליו פי יחטאו לו לרב טובו וישרו, פי הוא ידע יצרם, שנאמר (תהלים כה, ח) טוב וישר יי על פן יורה חטאים בדרך. ואם הרבו לפשוע ולמרוד ובגד בוגדים בגדו, לא סגר בעדם דלתי תשובה, שנאמר (ישעיה לא, ו)

יושב בשער

לו סיוע יותר מזה דהקב"ה מלמדו ומזהירו לשוב אליו ומורה לו הדרך איך לשוב אליו, זאת ועוד דמי שפשע הקב"ה מכין לו הדרך עכ"פ לחשוך נפשו מיני שחת ולהשיב מעליו אפו אבל מי שלא פשע אלא חטא הקב"ה מלמדו יותר גם לשוב אליו, וכל זה במי שפשע או חטא לפעמים אבל מי שהרבה לפשוע ולמרוד ובגד בוגדים בגדו אין לו הסיוע הנזכר, אלא דעכ"פ הקב"ה אינו סוגר דלתי התשובה בעדו והפתח נשאר פתוח לו ועיין בסמוך באות ג'.

(א) ולמדם והזהירם מבואר דמדרגות מדרגות יש בהסייעתא דשמיא מהשם יתברך עם ברואי לעשות תשובה, דמי שפשע דהיינו שעשה עבירה במרד ולהכעיס, הקב"ה מכין לו הדרך לעלות מתוך פחת מעשיו ולנוס מפח פשעיו, ואמנם כן דהכנת הדרך הוא סיוע גדולה וכדכתיב (דברים י"טג) גבי רוצח תכין לך הדרך וכו' והיה לנוס שמה כל רוצח ואמרו (מכות י) מקלט היה כתוב על פרשת דרכים, אולם מי שלא פשע אלא חטא לו דהיינו שעשה עבירה בשוגג, יש

השער השלישי

נבאר חמר המצות והאזהרות וחלוקי העונשים

א. מפני שהזהר בעל התשובה (א) לחפש דרכיו, וכמה לו עונות וחטאות, ואחרי אשר תם חפש מחפש, (ב) הזהר לחקר גדל כל חטא מחטאיו, כמו שנאמר (איכה ג, מ) נחפשה דרכינו ונחקורה, להודיע אליו כל חטאתיו אשר חטא, כמה הגדיל לאשמה בה, כי יש אשמה עד לשמים גדולה, ויש רעה כנגד כמה חטאים גדולים שקולה. והתשובה הגדולה, כפי היות גדולים חקרי לב באלה. כי לדעתו רב העון וגדלו, נפשו ירעה לו. (ג) או אז יפנע לבכם הערל, ואז ירצו את עונם.

יושב בשער

(א) לחפש דרכיו וחיפוש דרכיו הוא העיקר הי"א מעיקרי התשובה וכמש"כ רבינו בשער א' מאמר ל"ו, ושם מבאר רבינו ג' טעמים למה צריך חיפוש דרכיו, והכא כוונת רבינו לטעם השני לידע "כמה לו עונות וחטאים" (לשון רבינו הכא והתם), והא דנקט רבינו דוקא טעם זה, משום דהוא מביא לידי הכנעה וכמש"כ רבינו שם, והכא רבינו מסיים בענין הכנעה (ע"י חקירת גודל החטא) ולכן מביא טעם זה הכא.

(ג) או אז יכנע לבכם הערל ואז ירצו את עונם כן הוא לשון הפסוק בויקרא (כ"ו. מ"א) ופרש"י יכפרו על עונם ביסוריהם ור"ל ע"י היסורים יתכפרו עונם, אכן מלשון רבינו משמע דגם בלא

ב. ועוד תועיל חקירת עצם העון לכסות כלמה פניו בשאלת המחילה, כענין שנאמר (עזרא ט, ו) אלהי בשתי ונכלמתי להרים אלהי פני אליך, ולהעטות בושח על נפשו לפני השם יתברך אחרי הבטחון בסליחתו, כענין שנאמר (יחזקאל טז, ג) למען תזכרי ובשת וגו' בכפרי לך לכל אשר עשית, ולהיות לנגד עיניו גדלת חסד הכפרה, כענין שנאמר (תהלים כו, ג) כי חסדך לנגד עיני. והמשל בזה, כי אם חטא העבד לאדוניו ובא להכניע לפניו, אין נפשו אל העבד, בלתי אחרי ידיעתו כבוד פשעו. ואם ידמה בנפשו כי החטא נקל, יגדל הקצף עליו. לכן יתחייב החוטא להכיר עצם החטא וענשו, כענין שנאמר (ש"א כו, כא) הנה הספילתי ואשגה הרבה מאד. על כן הצרכנו ללמד לבני יהודה, לתורה ולתעודה, חמר הענשים לכל עון ולכל חטאת. על כן על כל דברי ההקדמה הזאת. ועוד לתועלת נשגבה גדולה ובצורה, כי ראה ראיתי רב העם חושבים על כמה פשעים כבדים כי הם קלים, ועל חייבי מיתות וכרתות כי הזהירות בהם יתרון הכשר או מדת חסידות, ונכשלים מבלי משים ואין תוכחת, כענין שנאמר (ישעיה מח, ח) גם מאז לא פתחה אזנה. על כן הצרכנו להזהירם ולגלות אונם על חמר עברות רבות, וכי יש במצות הקלות דרכים וצדדים רבים לכליון חרוץ ולאבדן הנפש. ורבים מן הרשעים יעזבו דרכם, כי ידעו האבדון וההפסד אשר

יושב בשער

יסורין אלא ע"י ההכנעה לבד ירצו עונם, נתרצה עונו והאדם כבר מרוצה אל ה', וכ"כ רבינו לעיל בשער א' מאמר כ"ג, ורצון הוא מעלה גדולה והוא תאות ובהכנעה יתרצה האדם אל ה' שנאמר וכו', דהיינו ע"י ההכנעה לבד כבר שם במאמר מ"ב.